

Nytt och Gammalt i Högen

Nr 4 2005

Välkomna att ta farväl av sommaren med **LYSKVÄLL** och surströmming

lördagen 27 aug

★ Vi börjar kl 19 med att äta surströmming/
★ sill/köttbullar på SGU. När mörkret fallit
★ tänder Sven-Erik marschaller som tillsam-
★ mans med alla andra runt Storsjöns stränder
★ bidrar till en magisk natt.

★ Anmäl till Gudrun, tel 10422 senast 24 aug.

★ Kalaset kostar 50 kr.

Ska vi göra något åt linskäkten?

Tiden håller på att rinna ut. Eventuellt arbete måste vara avslutat 31 oktober för att vi ska kunna få det bidrag till material och maskinhyra som länsstyrelsen utlovat.

Därför träffas vi

måndagen den 22 augusti kl 19.00 på SGU

för att bestämma om och i så fall när vi ska ta itu med detta projekt.

Sven-Erik

OM ATT VARA SPARSAM.

FÖR MÅNGA ÅR SEN, NÄR BYGGJOHAN ÄNNU BRUKADE STARKA DRYCKER, HÄNDE SIG ATT HAN OCH EN KOMPIS FICK SLUT PÅ BRÄNNVINE.

DOM LYCKADES SÅ SMÅNINGOM KOMMA ÖVER EN SKVÄTT HOS JOHANNES SÖDERBERG.

PÅ VÄGEN UT STÄLLDE SIG KOMPISEN OCH SPYDDE VID GRINDSTOLPEN.

DÅ SA BYGGJOHAN:

”SPYR DU Å – Å JAG SOM INTE ENS NÄNS SPÖTTA!”

Återberättad av Janeric Lindh

Vad händer på Sågudden?

Vi har haft två guidade vandringar under sommaren. Totalt har ett tjugotal personer deltagit.

Naturskyddsföreningarna i Hudiksvall och Nordanstig hade en välbesökt blomstervandring i juni. Bl a fick vi veta att vi har minst tre orkidéarter ute på udden. Den sällsynta trolldruvan finns också här och där, liksom tibast. Det här måste vi ta hänsyn till när vi går vidare med våra planer.

Bygglov för en kopia av det gamla spruthuset har beviljats, men tyvärr har upprättandet av detaljritningar och arbetsbeskrivning försenats vilket gör att bygget inte kan ske förrän till våren.

Vi har varit i kontakt med skogs-
vårdsstyrelsens ”Gröna Jobb” och det verkar som om de skulle kunna göra en hel del av det som vi planerat ute på Sågudden: avverkning i såg-
husområdet, siktröjning av hela udden samt tillverkning av bänkar och skyltar. Det kostar förstås, men vi bör kunna räkna med lite intäkter från avverkade träd. Riset måste vi själva ta bort.

Frågan är dock om vi ska låta ”Gröna Jobb” göra allt detta eller om vi ska göra något själva tillsammans förutom att ta bort riset efter röjningen och göra stigarna mer framkomliga, som vi pratat om.

Vad tycker du?

Håkan Westberg, tel 10422

Hänt i byn

Född:

Madeleine Eriksson och Fredrik Larsson på ”gammelkasern” fick den 20 juni en dotter som heter **Moa**.

Grattis!

Redaktion:

Håkan Westberg och Gudrun Wikén, tel 10422.

Redaktionen behöver hjälp av alla hågade Högenbor. Kontakta redaktionen eller någon i Samhällsföreningens styrelse om du har synpunkter, något du vill skriva om, berätta muntligt eller på annat sätt bidra med.

Utgivning 2005:

Nr 5 10 nov

Redaktionen behöver ha ditt bidrag 10 dagar innan utgivningsdatum.

Skolverksamheten

Här kommer en fortsättning på berättelsen om skolan i Högen:

När skolan stod klar 1899 blev den första lärarinnan Anna Sofia Jacobsson som tjänstgjorde här fram till 1903. Efter henne anställdes Karin Elin Söderblad som 1908 flyttade till Gotland. Efter att tidigare ha tjänstgjort i Ingesarven kom nu Elisabeth Jansson hit. Hon kom att arbeta här och senare i Älgered i många år.

Vid det laget hade Jonas Wadin öppnat handelsbod i Högen (dock inte byns första). Han och Elisabeth gifte sig och fick småningom dottern Birgit. Lärarinnorna hade bostad på skolan men fru Wadin flyttade förstas ihop med sin man på "boa".

När barnantalet växte anställdes ytterligare en lärarinna, Maja (Maria) Liljeqvist. Hennes far hade varit organist och klockare i Bergsjö så Maja var en sk "återvändare". Hon sägs ha varit sträng och inte särskilt omtyckt av barnen. Här fanns dock undantag.

Från början sägs det ha varit varannandagsläsning för barnen – yngre ena dagen och äldre den andra.

Skolsalen 1916-17 med pärlspontvägg mot väster. Läraren är Elisabeth Wadin.

1925 fick de äldre och fru Wadin flytta till godtemplarhuset (där Thord Jonsson nu har sommarstuga). När barnantalet åter sjönk fick fru Wadin börja tjänstgöra i Älgered. För att ta sig dit tog hon 1938 (57 år gammal) körkort. När hon for hem från jobbet fick några av Högens ungar som då gick i storskolan i Bergsjö (bl a Gustav Öhrn) lift hem.

I backen på andra sidan vägen ligger ett rött hus uppe på höjden. Där hade JonAnnersas Maria skolbespisning på 1940-talet. Hon och Emma Dahlgren

skötte också städningen 1927 enl August Tunstedt (tidigare ägare till det som nu är Raviks gård och detaljrik dagboksskrivare). Tidigare, 1921, hade originalet Palm-Willes mor, Anna Greta Palm, den sysslan. Runt 1950 byggdes en liten barack söder om skolan för bespisningen. Där utfodrades barnen av grannfrun Agda Söderberg.

Högens sista lärare var Helge Nilsson och hans fru Lilly. Helge var ledare för Bergsjö spelmanslag och hembygdsföreningens ordförande. Dessutom hade han en kör i Högen med som mest ett 40-tal aktiva. Tillsammans med August Thunstedt och handlar Eriksson var han med och bildade Högens ännu fungerande samhällsförening.

Inger Lindh

Elisabeth Wadin med klass i godtemplarhuset 1933.

Nästa hus i vår följetong blir "Djupes", troligen den första bondgården i byn.

Har du material kring denna gård hör av dig!

Våra hus

Högens Karosserifabrik

Under sommaren har vi alla bevittnat rivningen av en av Högens byggnader, den gamla karosserifabriken centralt belägen vid genomfartsvägen i byn.

Tomten där fabriken skulle byggas, inköptes 1919 av Anders Olsson Lindqvist, Lars Rickard Andersson och Enar Lindh. Vid tröskverksfabriken i Bjåsta, Bergsjö (nuvarande Bergsjö Trima) tillverkades sedan 1912 ett medelstort tröskverk med namnet "REFORM". "Lindharna" i Högen ansåg att det fanns behov av ett mindre tröskverk för små jordbruk. Det var detta man ville tillverka i byggnaden. Tröskverket fick namnet "LILLE" och som komplettering byggde man även höpressar och smidde timmersaxar de första åren.

Åren 1929-30 blev en vändpunkt för fabriken. Byns lanthandlare Wadin hade ett enormt intresse för bilar och hade kontakter bland annat med firmen Fröberg & Sjöberg i Sundsvall. På beställning därifrån började man bygga karosser på Fordchassin. Det blev bl a brandbilar, ambulanser och brödbilar. Allt var hantverk. Inga formande verktyg fanns, utan allt gjordes för hand.

1940-talet

1939 var året när Tyskland öppnade krig mot Polen. Import av bilar, liksom bensin och oljor stoppades. Gengasaggregat utvecklades i snabb

En A-ford blir lastbil i Högens Karosserifabrik i slutet av 1920-talet. Personer: Birgit och Margit Lindh, Ture Östlin, Enar Lindh, Edvin Jansson, Gudstav Lundvall, Arvid Jonsson, Erling Lindh

takt, och behovet av gengasved var brådskande. I samarbete med handlare Wadin tillverkades kap- och klyvutrustning för produktion av gengasved. Efterhand kom flera beställare av liknande utrustning.

Under denna tid skapades en mängd nya produkter, bl.a. utvecklades och tillverkades en mycket populär rattkälke. Den producerades i stor skala (efter dåtidens mått) med Erikssons Järnhandel i Bergsjö som köpare. Kälkarna levererades sedan direkt per järnväg till bl.a. Åhlén & Holm i Stockholm. Även rättfällor (burar med fallucka) tillverkades för samme köpares räkning. Under en kortare tid tillverkades också limmade garde-robsdörrar av det nya materialet "masonite".

1950-talet

Mitten av 50-talet blev början till en ny epok. Då började man med reparationer av totalhavererade bilar, delvis inköpta objekt men även försäkrings-skador och privata skador. Då blev också rostskador aktuella. Eftersom bilhandeln inte hade andra detaljer än originaldelar för nytillverkning, föddes tanken att tillverka mindre delar, avsedda för att laga rostskador. En mycket blygsam och trevande tillverkning började i maj 1962. Det visade sig snart att det fanns en enorm marknad, och att Högens Karosserifabrik faktiskt också var först på Europamarknaden med detta. Det blev stor efterfrågan på alla möjliga detaljer till olika bilar.

1979 flyttade företaget till Hassela, senare till Strömsbruk, men en del av verksamheten blev kvar i Högen. 1988—90 drev Sven-Erik Svensson bilverkstaden "Rostakuten" i huset och där tillverkades också plast en tid.

I början på 2000-talet flyttade Villis och Anita Karlsson från Stockholm permanent till gula villan bredvid fabriken. Kort därefter blev de också ägare till den gamla fabriksbyggnaden. Vid det laget hade den endast använts som lagerlokal i ett antal år och gradvis förfallit. Under några sommarveckor i år har klanen Karlsson nu rivit den äldsta delen av huset. Det som är kvar tänker Villis förvandla till garage och verkstad.

Den gamla fabriken i förfall efter nära 100 år, före rivning sommaren 2005.

Villis Karlsson och Gudrun Wikén